

нального підходу будуть сприяти підвищенню конкурентоспроможності підприємств машинобудування та їх продукції, інвестиційної привабливості, інноваційності та покращення іміджу усієї машинобудівної галузі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кузьмін О. Є. Класифікація видів реструктуризації підприємств / О. Є. Кузьмін, Т. В. Смиковчук // Вісн. Нац. ун-ту «Львів. політехніка». - 2012. - № 727. - С. 181-188. - Бібліогр.: 11 назв.
2. Станиславский Е.Н. Анализ финансовой состоятельности неплатежеспособных предприятий. – М.: Ось 89, 2004. – 274 с.
3. Нізалов Д.В. Антикризове управління: вибір методів [Текст] / Д.В. Нізалов; Наукові праці. Том 9. – К., 2001. – с. 56-58.
4. Наumenко А.П., Гаврило Т.О. Антикризове управління підприємством. [Електронний ресурс] / Режим доступу:
http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/ppei/2010_25/naumenko.pdf
5. Москаленко Л.А. Методи антикризового управління підприємством / Л.А. Москаленко, О.С. Харинюк // Актуальні проблеми економіки та управління. – 2011. – Вип. 5. – С. 114-117.
6. Шпурова О.О. Сутність, завдання та принципи антикризового управління [Електронний ресурс] / Режим доступу:
http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dtr_ep/2009_1/files/Econ_01_2009_Shapurova.pdf
7. Шумілова А.С. Стратегічна реструктуризація як інструмент підвищення конкурентоспроможності підприємств / А.С. Шумілова // Вісник соціально-економічних досліджень: Збірник наукових праць: Вип. 38. - В.О. М-во освіти і науки України. - 2010. – 404 с.
8. Ковалёв А. И. Управление реструктуризацией предприятия [монография] / А.И. Ковалёв. – К. АВРИО, 2006. - 368 с.
9. Крисько Ж.Л. Сутність та види реструктуризації підприємств / Ж.Л. Крисько // Науковий вісник Ужгородського університету. Економіка: Збірник наукових праць. – 2009. – Вип. 28, Ч. 2. – с. 71–76.
10. Кизим В.А., Благун И.С., Копчак Ю.С. Оценка и прогнозирование неплатежеспособности предприятия: Монография. – Х.: ИД «ИНЖЭК», 2004. – 124 с.

УДК 360.015.002

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО АНАЛІЗУ ТА ОЦІНКИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДУВАННЯ

Лях І.О.

З'ясовано, значення аналізу та оцінки фінансово-економічної діяльності підприємства полягає в тому, що за її результатами у суб'єктів господарювання в умовах перехідної економіки з'являється можливість якісніше здійснювати фінансове управління стосовно забезпечення стабільного і поступального розвитку підприємства, оперативно реагувати на зміни його ринкового середовища, спостерігати за показниками, що впливають на платоспроможність і фінансову рівновагу, визначати заходи щодо забезпечення підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства. Зроблено висновок, що проведення ефективної фінансово-економічної діяльності на підприємствах машинобудування може підвищити виробничу, комерційну, маркетингову діяльність підприємства. Таким чином, стратегічна фінансова

стабілізація та економічний ріст підприємства повинні бути направлені на збільшення ринкової вартості та базуватися на таких факторах: підвищення рентабельності продажу, що може бути досягнуто з використанням цінової політики, використанням ефекту операційного важеля; збільшення частки чистого прибутку, який спрямовується на виробничий розвиток; збільшення оборотності активів, що може бути досягнуто за рахунок скорочення позанормативних активів за видами (виробничі запаси, запаси готової продукції, необоротні активи).

Ключові слова: управління, аналіз, підприємство, оцінка, фінансово-економічна діяльність.

Розвиток ринкової економіки в Україні, поява значної кількості підприємств, заснованих на недержавних формах власності, докорінна зміна систем оподаткування, кредитування і розрахунків, певний розвиток ринкової інфраструктури у сфері фінансово - кредитних відносин, запровадження на підприємствах усіх форм власності податкового обліку (паралельно з бухгалтерським) – все це вимагає від суб'єктів господарювання вміння грамотно оцінювати фінансовий стан свого підприємства. Інакше вони не зможуть приймати правильні управлінські рішення і їхні шанси на успіх у конкурентній ринковій боротьбі залишатимуться мінімальними.

Дослідженню питання фінансово-економічної діяльності підприємств, а також різноманітним методам оцінки присвячено ряд робіт вітчизняних і закордонних вчених-економістів, таких як: Баканов М.І. [1], Батурин Ю.Д. [2], Винокуров В.А. [3], Любушин Н.П. [4], Марченко А.А. [5], Мец В.О. [6], Пащенко І.Л. [7] та інші.

Метою дослідження є здійснення аналізу та оцінки управління фінансово-економічною діяльністю підприємств машинобудування на основі адаптивно-реноваційного підходу.

Будь-яке інвестиційне рішення партнерів підприємства по бізнесу базується на основі даних оцінки фінансово-економічної діяльності такого підприємства і доцільності участі в інвестиційній діяльності. Значення оцінки фінансово-економічної діяльності підприємства полягає в тому, що за її результатами у суб'єктів господарювання в умовах перехідної економіки з'являється можливість якісніше здійснювати фінансове управління стосовно забезпечення стабільного і поступального розвитку підприємства, оперативно реагувати на зміни його ринкового середовища, спостерігати за показниками, що впливають на платоспроможність і фінансову рівновагу, визначати заходи щодо забезпечення підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства (рис. 1).

Також необхідно зазначити, що для поповнення власного капіталу треба, перш за все, оцінити вартість його залучення з різних джерел. До того, як звертатись до зовнішніх джерел формування власного капіталу, повинні бути реалізовані всі можливості його формування за рахунок внутрішніх джерел. А основні внутрішні джерела – прибуток та спеціальні фонди. Але якщо сума власного капіталу із внутрішніх джерел є недостатньою, треба звертатись до зовнішніх джерел залучення. Це вимагає необхідність розробки емісійної політики підприємства. Основною метою цієї політики є залучення на фондовому ринку необхідного обсягу фінансових коштів в мінімально можливі строки і за мінімальну плату. Процес управління вартістю залученого капіталу за рахунок зовнішніх джерел характеризуються високим рівнем складності і потребує відповідної кваліфікації виконавців. Не слід також нехтувати позиковим капіталом. В розвинутих країнах за питомою вагою у складі залучених джерел фінансування значне місце займають саме банківські кредити та кредиторська заборгованість, в тому числі комерційний і товарний кредити. Необхідність кредиту як джерела поповнення фінансових ресурсів підприємства визначається характером кругообігу основних і оборотних активів. Вартість внутрішньої кредиторської заборгованості при визначенні вартості капіталу враховується по нульовій ставці, тому що це, фактично, безплатне фінансування підприємства. Але не можна збільшувати суму капіталу за рахунок цього джерела, бо якщо кошти затримуються на тривалий час в обігу і своєчасно не повертаються, це може стати причиною простроченої кредиторської заборгованості, що в кінці призведе до сплати штрафів, санкцій та погіршення фінансово-економічної діяльності.

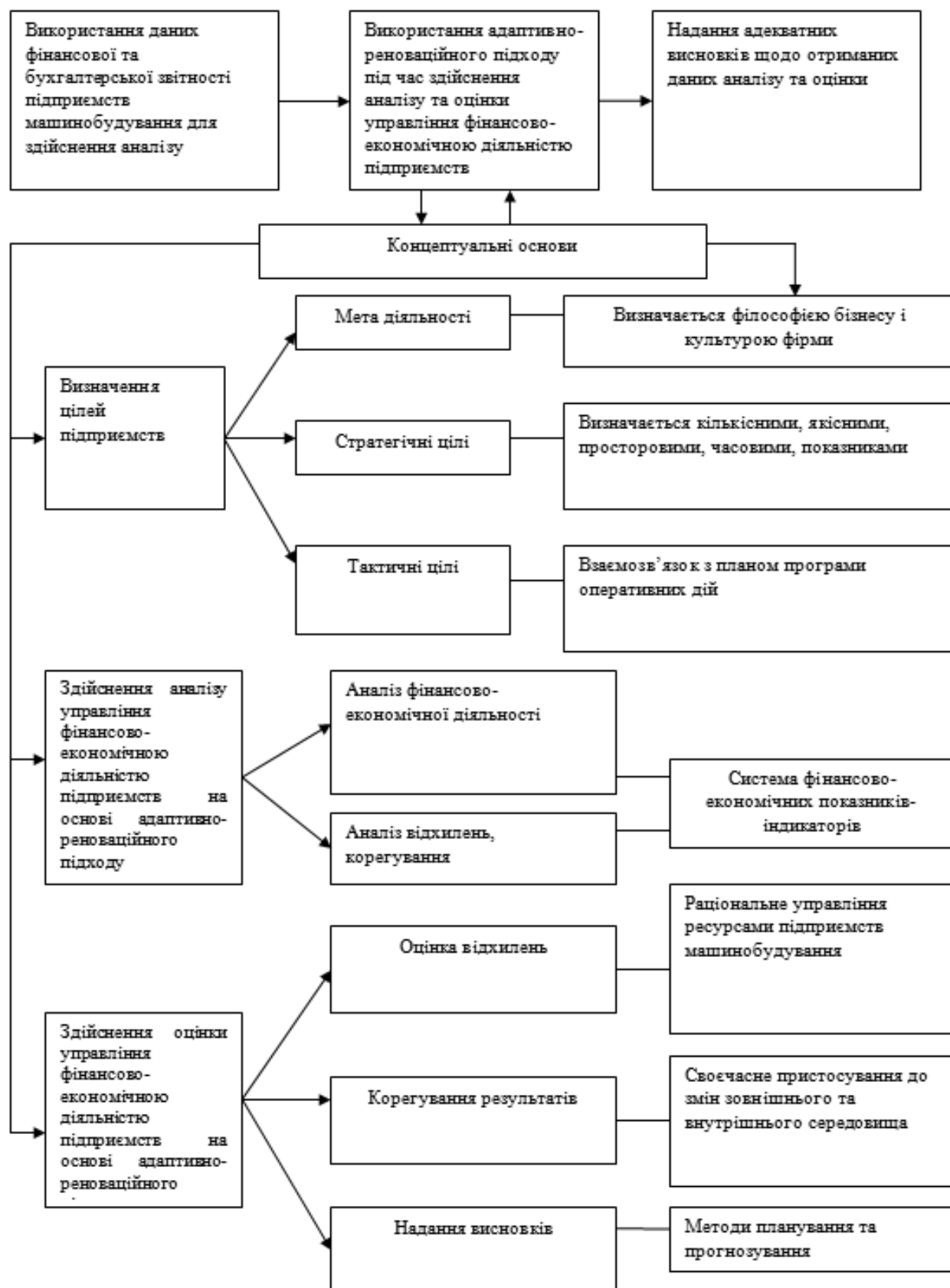

Рис.1. Етапи комплексного підходу до аналізу та оцінки фінансово-економічної діяльності підприємств машинобудування

Для дослідження фінансово-господарської діяльності були відібрані п'ятнадцять підприємств машинобудування. За підсумками аналізу коефіцієнта маневреності власного капіталу підприємств машинобудування, можна зробити наступні висновки, що значення даного показника для більшості підприємств (ПрАТ «ДТРЗ», ПрАТ «ЗЕРЗ», ПрАТ «ІФ ЛРЗ», ПАТ «ДСЗ», ЗАТ «АЕЗ») є відносно стабільним, тобто не змінюється істотно по роках, і варіюється в межах від 0,002 до 0,4. Дані

значення менше нормативного, яке становить 0,5. З цього випливає, що велика частина власного оборотного капіталу даних підприємств знаходиться у формі, яка не дозволяє вільно маневрувати коштами. Не спостерігається тенденції до збільшення показників, що свідчить про нераціональну кредитну політику підприємства стосовно покупців (занадто повільне погашення дебіторської заборгованості) або про не вигідних умовах надання товарного кредиту з боку постачальників і підрядників. Значення коефіцієнта маневреності ПАТ «Світлофор», ПрАТ «Харківський завод електротехнічного обладнання» мають тенденцію до зменшення, тобто значення нижче 0. Це свідчить про небажаних змінах у структурі активів, про зниження можливості погашати свої зобов'язання. Протягом спостережуваного періоду частина значень показника підприємств було вище 0,5. При цьому спостерігається тенденція до зростання коефіцієнта. Тобто власні кошти даних підприємств зберігають достатню гнучкість у використанні. Для інших підприємств, що аналізуються, не можна відзначити чіткої тенденції до зниження і зростання показників. Різкі коливання значень коефіцієнта не є бажаною тенденцією; це свідчить про відсутність постійної структури активів підприємств (рис. 2).

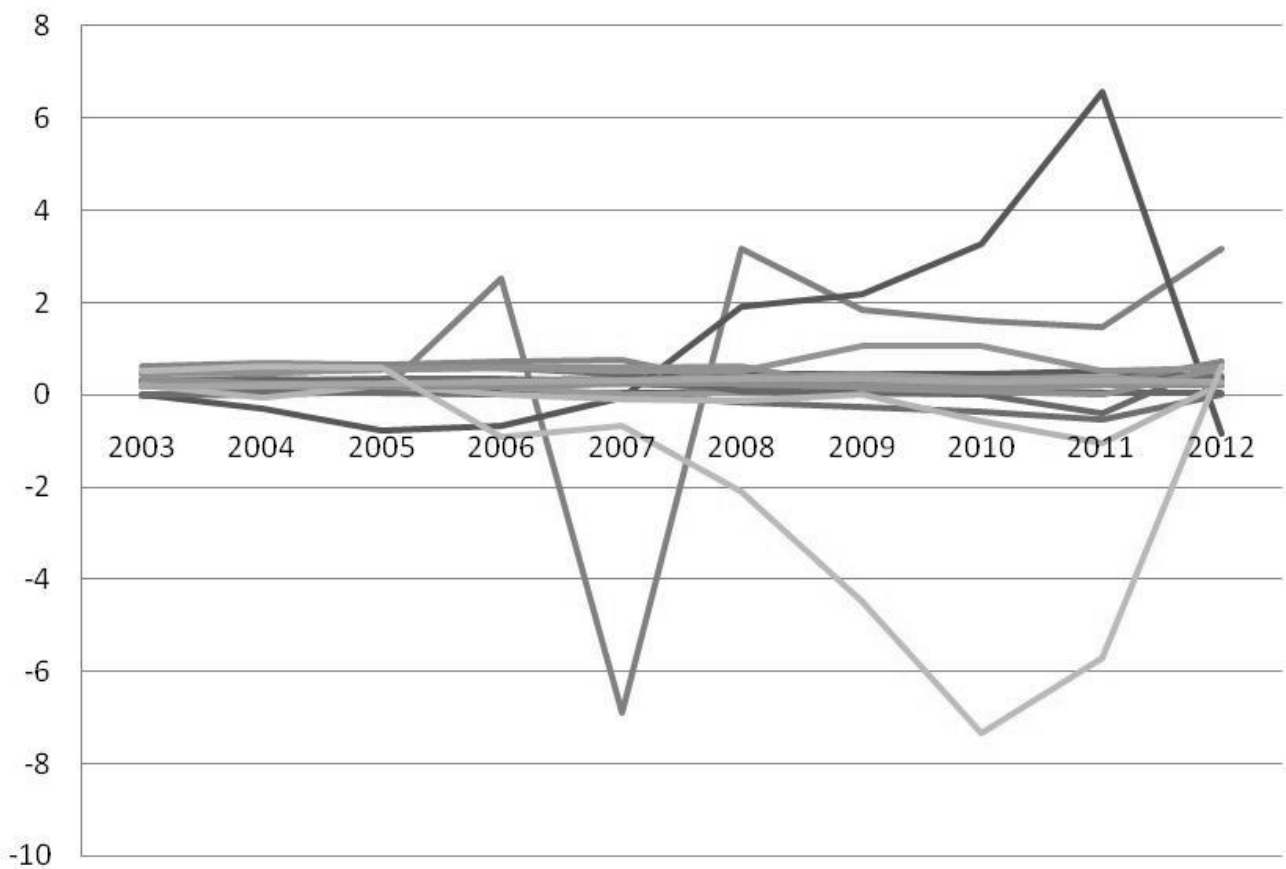

Рис. 2. Динаміка коефіцієнта маневреності власного капіталу підприємств машинобудування за 2003-2012 рр.

Так, найбільш низькі значення показників відзначаються у ПрАТ «ІФ ЛРЗ», ПАТ «ДСЗ». Найбільш високі показники маневреності капіталу у ПрАТ «ДТРЗ», ПАТ «Світлофор», що свідчить про достатню здатності погашати свої зобов'язання і про фінансову стійкість в цілому. Але показники ЗАТ «АЕЗ» на відміну від показників ПрАТ «ЗЕРЗ», мають стійку тенденцію до зростання. Це дає можливість говорити про це підприємство як про лідера в галузі за показниками маневреності капіталу. За підсумками аналізу коефіцієнта фінансового ризику даних підприємств (рис. 3), можна зробити наступні висновки. Найбільш високі показники даного коефіцієнта спостерігаються у ПАТ «Світлофор», ПрАТ «Харківський завод електротехнічного обладнання» ПрАТ «ЗЕРЗ». Це свідчить про високу частку залучених коштів, про низьку фінансової стійкості. Значення коефіцієнтів решти підприємств знаходяться в діапазоні від 0 до 1, що не характеризуються істотними або стрибкоподібно змінами.

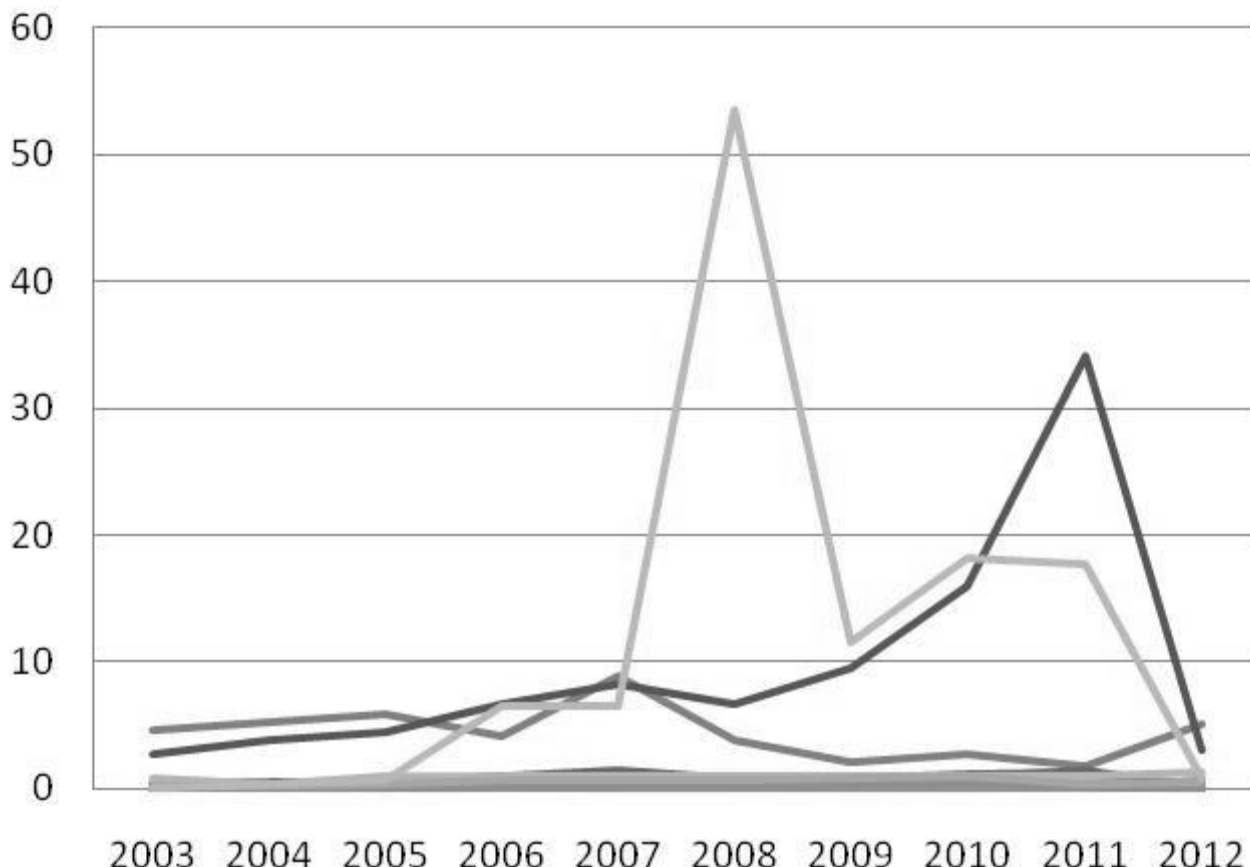

Рис. 3. Динаміка коефіцієнта фінансового ризику підприємств машинобудування за 2003-2012 рр.

Показники ПрАТ «ХЕЗ «Трансв`язок» є найбільш високими, тенденції до їхнього зниження не спостерігається. Дані підприємства є дуже залежними від зовнішніх кредиторів, їх фінансова стійкість дуже низька. Величина коефіцієнтів фінансового ризику ПрАТ «ІФ ЛРЗ», ПАТ «ДСЗ», в різні періоди не однакова. Деякі значення можна назвати критичними. Однак керівництвом підприємств постійно вживаються заходи щодо оптимізації співвідношення власних і позикових коштів. Про це свідчать постійні коливання величини показників: досягнувши критичного значення, вона знову йде на спад. Найбільш стабільними і оптимальними є показники ПрАТ «ДТРЗ», ПрАТ «ЗЕРЗ», що свідчить про достатність власних коштів і фінансової стійкості. Таким чином, в розглянутому періоді з 2003 - 2012 рр., найбільш фінансово стійкими є підприємства ПрАТ «ДТРЗ», ПАТ «Світлофор», ПрАТ «Харківський завод електротехнічного обладнання». Вони становлять найбільший інтерес для інвесторів.

Саме тому, удосконалювання фінансово-економічної діяльності підприємств машинобудування - це така побудова організаційних структур керування, мотивації й методів керування, які дозволяють підприємству не тільки адаптуватися до змін, що відбуваються у навколишньому середовищі, але й створювали можливості бути готовим до викликів завтрашнього дня. В основі вдосконалювання, як показує досвід виробничих компаній промислово розвинених країн, лежить серія нововведень і нових підходів до ведення бізнесу.

ВИСНОВКИ

Проведення ефективної фінансово-економічної діяльності на підприємствах машинобудування може підвищити виробничу, комерційну, маркетингову діяльність підприємства. Таким чином, стратегічна фінансова стабілізація та економічний ріст підприємства повинні бути направлені на збільшення ринкової вартості та базуватися на таких факторах: підвищення рентабельності продажу, що може бути досягнуто з використанням цінової політики, використанням ефекту операційного важеля;

збільшення частки чистого прибутку, який спрямовується на виробничий розвиток; збільшення оборотності активів, що може бути досягнуто за рахунок скорочення позанормативних активів за видами (виробничі запаси, запаси готової продукції, необоротні активи).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баканов, М.И. Теория экономического анализа. Учебник. / М.И. Баканов, А.Д. Шеремет. – М.: Финансы и статистика, 1997. – 125 с.
2. Батулин Ю.Д. Особенности управления финансовыми ресурсами промышленных предприятий / Ю.Д. Батулин, П.А. Фомин. ? М.: Высшая школа, 2001. ? 262 с.
3. Винокуров В.А. Организация стратегического управления на предприятии / В.А. Винокуров. ? М.: Центр экономики и маркетинга, 2006. ? 458 с.
4. Любушин, Н.П. Анализ финансово-экономической деятельности предприятия / Н.П. Любушин, В.П. Лещева, В.Г. Дьякова – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 150 с.
5. Марченко А.А. Аналіз джерел формування фінансових ресурсів / А.А. Марченко // Фінанси України – 2002 - №9 – с.102-108.
6. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємств / В.О. Мец . –Київ: КНЕУ, 2008. – 132 с.
7. Пашенко І.Л. Прогнозування фінансової діяльності підприємств машинобудування / І.Л. Пашенко // Фінанси України. – 2001. – № 4. – С. 45 – 50.

УДК 658.014.1

ПРАКТИЧНИЙ ПІДХІД ЩОДО АНАЛІЗУ ІННОВАЦІЙНО-СПРЯМОВАНОГО ІНВЕСТИВАННЯ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Проценко В.М.

Розроблено алгоритм практичного підходу щодо аналізу інноваційно-спрямованого інвестування машинобудівних підприємств потенційними партнерами з урахуванням ризиків та структуру організації робіт з аналізу ризиків машинобудівних підприємств.

Ключові слова: *інноваційно-спрямоване інвестування, машинобудівні підприємства, ризик, управлінське рішення.*

За умов обмеженості інвестиційних ресурсів актуальною стає проблема вибору пріоритетних напрямів інвестування, що сприяють підвищенню ефективності роботи машинобудівних підприємств. Сучасні ринкові умови зумовлюють необхідність впровадження інноваційної діяльності з метою підвищення конкурентоспроможності машинобудівних підприємств та забезпечення їх подальшого розвитку. В нестабільних вітчизняних умовах існує потреба в активізації інноваційно-спрямованого інвестування у машинобудівні підприємства з метою збереження, підвищення та забезпечення подальшого стійкого зростання.

Використання практичного підходу щодо аналізу інноваційно-спрямованого інвестування машинобудівних підприємств, засноване на певній мірі невизначеності та повинно бути розроблено за результатами оцінки впливу можливих несприятливих подій у майбутньому, а саме, ризикових ситуацій.

Метою статті є розробка практичного підходу щодо аналізу інноваційно-спрямованого інвестування машинобудівних підприємств.

Дослідженню теоретичних і практичних питань різних аспектів організації та управління інвестиційними та інноваційними процесами присвячено значну кількість досліджень вітчизняних та закордонних вчених, таких як: Ансофф І. [1], Бланк І. [2], Геєць В. [5], Данько М. [3], Дикань В.